

YOSHLAR ORASIDA KITOBXONLIKNI RIVOJLANTIRISH

Ongarbaeva Qutlibiyke Jen'isbay qizi

O'zbekstan ma'mleketlik kórkem óner hám mádeniyat instituti Nókis filiali.

Texnogen hám kórkem ónertaniw fakulteti,

Kitapxana bolimi 3 kurs student.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10701527>

Annotatsiya. Maqola asosan yoshlar uchun kitobxonlikning rivojlantirilishi bo'yicha mustahkam ma'lumotlar va taqdimotlar orqali, o'quvchilarning o'z fikrlarini ifoda qilish, ijodiylik va tahliliy fikrlash qobiliyatlari oshiriladi. Ular uchun motivatsiyani oshirish, o'qishning qiziqishni oshirish va ma'naviy rivojlanishlarini ta'minlashni ko'rsatish, turli metodlar va texnikalar bilan qisqa vaqt ichida samarali o'rganish va o'quvchilarning yoshlar orasidagi kitobxonlikni rivojlantirishni ta'minlash uchun tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: Yoshlar, Kitob, Rivojlanish, Qiziqish, Ijodiylik, Ma'naviyat, Kreativlik.

DEVELOPMENT OF READING AMONG YOUNG PEOPLE

Abstract. The article focuses on the development of reading skills for young people through solid information and presentations that will increase students' expressive, creative and analytical thinking skills. Recommendations are made for them to increase motivation, increase interest in reading and ensure spiritual development, effective learning in a short time with various methods and techniques, and ensure the development of reading among young students.

Keywords: Youth, Book, Development, Interest, Creativity, Spirituality, Creativity.

РАЗВИТИЕ ЧТЕНИЯ СРЕДИ МОЛОДЕЖИ.

Аннотация. В статье основное внимание уделяется развитию чтения у молодежи, благодаря достоверной информации и презентациям будет повышаться способность учащихся выражать свои мысли, творческие способности и аналитическое мышление. Им даны рекомендации по повышению мотивации, повышению интереса к чтению и обеспечению духовного развития, эффективного обучения в короткие сроки различными методами и приемами, а также обеспечению развития чтения у младших школьников.

Ключевые слова: Молодежь, Книга, Развитие, Интерес, Творчество, Духовность, Творчество.

Kitobxonlik ma'daniyati o'qish va o'qitish faoliyatlarini, kitoblarga oid ma'lumotlarni, adabiyotlarni, fanlarni va ularning tarixini o'z ichiga olgan yo'nalish hisoblanadi. Bu ma'daniyatning asosi, insonlarning bilimni oshirish, tarbiyalash, ijodiy soha va insoniyatning rivojlanishida o'rni yuqori darajada ega bo'lgan o'qish-tahsil jarayonidir. Kitobxonlik ma'daniyati, taraqqiyotning asosiy qismi sifatida ko'riladi, chunki kitobxonlik bilim va fikrlarni ko'paytirish, insonlarning o'zlarini rivojlantirishiga yordam beradi. Bu ma'daniyat asosan kitoblar, maqolalar, adabiyotlar va boshqa matnlar orqali ifodalangan. Bu esa, insonlarning malakasini oshiradi, o'zining ko'nikma, g'oyaviy tushunchalari va tushuntirish usullarini rivojlantiradi.

Kitob, matnlar, suratlar, grafikalar va boshqa turdagi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan qog'oz yoki elektron vosita bo'lib, o'qish, o'rganish, maslahat berish, yozish, ijodiylik maqsadlari uchun ishlatiladi. Kitoblar, insonlar o'rtasida ma'lumot almashish va tarbiyalash uchun juda muhim vosita hisoblanadi. Ular, umumiy ravishda qonuniy yoki axborot muhitlariga qarashli emas, balki

odamlar bilan bir-biriga ta'sir ko'rsatish, ularning fikrlarini shakllantirish va tarbiyalash uchun muhim vosita hisoblanadi. Kitoblar, iboralar, fikrlar va san'atlar yordamida insonning dunyoviy bilimni kengaytiradi, insoniyatga ta'sir ko'rsatadi va uning rivojlanishini ta'minlaydi. Bu esa kitoblarni, ulardagi ma'lumotlarni, fikrlarni va o'zgarishlarni tushuntiradi.

Kitoblar, inson tadbirlari tarixida ahamiyatli o'rin egallab kelgan. Ular, qadimiy davrda qalamda yozilgan yoki uni yoritish bilan boshlangan. Kitoblar, mamlakatlarning, xalqaro almashishning va insoniy g'oyalarining rivojlanishiga olib kelgan. O'qish va yozishning tarixi qadimiydir; ammo, kitoblar ayni paytda shakllangan, bog'langan va tarqalgan.

Kitoblar aslida qadimiy ko'p yozilgan va ko'p o'qilgan qalamli asarlar bilan boshlandi.

Qadimiy Bobil, Misr, Yunon va Rim ma'daniyatlari, shuningdek, eski Tojikiston, Xitoy va hind ma'daniyatlari ham qadimiy kitoblar bilan yoritilgan. [1.73]

Maktab tizimining rivojlanish bilan, kitoblar ko'proq aholi tomonidan yozilgani va o'qilgani uchun ularning ko'payishiga ko'ra, kitobxonlik va kitoblar yaratish sohani yanada rivojlandi.

Chop etishning qadimgi tarixi esa, turli qadimiy xalqlar va ma'daniyatlar orasida farq qiladi. Qur'on, Torah, Biblia kabi muhim dini matnlar qadimiy davrlarda yozib borilgan eng qadimiy kitoblardan ba'zilaridir.

Katta amirliklar va imperiyalar davrining o'rtalaridan, kitoblar ko'proq ilmiy va adabiy mavzular bo'yicha yozilgan va tarqalgan. Ko'pgina ilmiy qog'ozlar, dasturlar va fikrlar ko'p qator kitoblar orqali e'lon qilingan.

Bugungi kunda esa, elektronik kitoblar va internet o'ziga xos bir tarzda kitobxonlik ma'rifatini kengaytirishda o'z maqomiga ega. Elektronik kitoblar internet orqali yanada keng doiradagi o'qish o'lchamiga erishmoqda. [2.14]

Kitobxonlik amalda keng joriy etish jarayonida birinchi navbatda mavjud kutubxonalarni rekonstruksiya qilish, ularning moddiy-texnik bazasini yangilash, kerakli ilmiy va badiiy adabiyotlar bilan ta'minlash, kutubxonalar faoliyatida zamonaviy innovatsion texnologiyalarni keng joriy etishimiz va undan samarali foydalanishimiz mumkin. Bu ishlarni amalga oshirilishi uchun zarur chora-tadbirlar belgilab berilgan va ularning ijrosi muntazam nazorat qilib borilmoqda. Buning yorqin dalili sifatida yurtimizni rivojlantirishdagi 5 ta muhim tashabbusga

Yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, ular o'rtasida kitobxonlikni keng targ'ib qilish bo'yicha tizimli ishlarni tashkil etishni yo'nalish sifatida belgilab berilganligi fikrimizga yorqin misol bo'ladi.

Buyuk bobokalonlarimiz ham bola tarbiyasida kitobning o'rni benihoya katta ekanligini, uni tafakkurning tolmas qanoti sifatida inson ma'naviy olamini boyitishi, yuksak ijodiy va yaratuvchilik vositasi sifatida nihoyatda qadrlash hamda undan samarali foydalanish zarurligini ta'kidlan o'tganlar. Mutaxassislar bola hayotining ilk yosh davrini "mo'jizalar davri" deya nomlaganlar. Bu davrda bolalarga kitob o'qishga tayyorlanadi. Bunda avval nutq malakalarini, eshitish va so'zlashishni mukammal o'rganib olishlari lozim. Bolalarni kitobga bo'lgan qiziqishlarini shakllantirish jarayonini biz albatta oiladan boshlasak juda ijobiy natija berishi va undan keyin maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oila bilan hamkorlikda davom ettirsak kutilgan natijaning yanada samarali bo'lishi mumkin. Oilada tarbiyaning barcha mezonlari shakllantirilganidek, kitobxonlik madaniyati ham sh maskandan boshlansa yaxshi samara beradi.

Chunki, “Qush uyasida ko’rganini qiladi, degan behudaga aytilmagan. Muqaddas maskanda ota-ona bolalarni kitobga bo’lgan qiziqishlarini orttirishda o’zlari namuna bo’lishlari va o’zlari kitob mutoola qilishlari yaxshi samara beradi. Va ayniqsa yoshlar hozirgi kunda kitobga bo’lgan muhabbati birqancha oshganini ko’rishimiz mumkin. Masalan, har bitta uyda bir kitobxon bolaning bo’lishi oddiy ko’rinishga aylandi. Bunga birqancha omillar sabab bo’ldi. [3.192]

Kitobxonlikni yoshlar orasida rivojlantirishning juda katta ahamiyati bor, chunki yoshlar uchun kitoblar ilmiy bilimni, insoniyat tarixini, ijodiylikni va ma’noli fikrlarni o’rganishning boshlang’ich vositasi hisoblanadi. Yoshlarning kitobxonlik orqali rivojlanishi ularni o’z fikrini ifoda qilish, analitik va tahliliy qobiliyatlarini rivojlantirish, yangi fikrlarni qabul qilish va insoniyatga oid mufassal bilim olish imkoniyatini beradi.

REFERENCES

1. Murodova N.A va boshqalar. Kitob va jamiyat. T.: Ilm,ziyo,2006
2. M.G.Davletshin., Sh.Do’stmuxamedova, M.Mavlonov, S.To’ychiyev. —Yosh davrlari va pedagogi psixologiyal. O’quv qo’llanma. T., 2004-y.
3. N.K.Nazarova “Maktabda kitobxonlik”. “TDPU” nashriyoti, T.: 2013-y.
4. Ganiyeva, M. (2023). Mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda TRIZ ning imkoniyatlari. Scienceweb academic papers collection.
5. Ganiyeva, M. (2023). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI MANTIQUIY TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA DIDAKTIK O'YINLARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI. TA'LIM FIDOYILARI.
6. Ganiyeva, M. (2023). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI MATEMATIK TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA MURAKKAB MASALALARNING AHAMIYATI. Scienceweb academic papers collection.
7. Ganiyeva, M. (2023). Bo'lajak boshlang'ich sinif o'qituvchilarining darslarda o'quvchilarning mantiqiy fikrlarini o'stirish metodikasi. Toshkent davlat pedagogika universiteti ilmiy habarlari.
8. Maftuna, G. (2023). SCIENTIFIC AND THEORETICAL FOUNDATIONS OF METHODOLOGICAL TRAINING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR LOGICAL THINKING. Modern Science and Research, 2(10), 91-94.
9. Ganiyeva, M. (2023). Bo'lajak boshlang'ich sinif o'qituvchilarini mantiqiy fikrlashga tayyorlashning pedagogik shart-sharoitlari. МУҒАЛЛИМ ҲӨМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ.
10. Мусурмонова, Ш. И. (2021). IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS-INTEGRATIVE CONTENT OF EDUCATION. Интернаука, (24-3), 84-85.